

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhatsós petitsor egyszeri hirdetés 20 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilntér: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyesületének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59. szám, Kósch Árpád könyvnyomtató-intézete.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények
valamint a hirdetési díjak is.

A Széchenyi-kör közgyűlése.

Hagyományos szokásunkhoz híven: Széchenyi-körünk folyó évi február 7-ikén megtartandó közgyűlésének szenteljük ezidén is lapunknak ezt a rovatát. Benső kötelek fűzik össze Körünket, ezt a drága közkincsünket, lapunkkal, mint olyan organummal, a mely nélkül valamire való egyesület el sem képzelhető. E kapocs bensőségét azonban nemcsak ez a viszony, hanem még inkább azokban a nemes célokban való közösség adja meg, a mely úgy az Eperjesi Széchenyi-kört, mint az *Eperjesi Lapok*-at a magyar közművelődés soha be nem tetézhető, kitartó szolgálatában solidárisá teszi.

Állandóan — az egész év folyamán — külön rovatokkal igyekezünk kifejeést adni ennek a solidaritásnak, nem mulasztván a legcsekélyebbnek látszó — pedig kicsiségében is becses — mozzanatot, a mely Széchenyi-körünk életében felmerül. Annál indokoltabb tehát, hogy olyankor, a mikor ez az áldásosan működő, e vármegyének szerte az egész országban elismerést és dicsőséget kivívott kultúregyesülete egy gazdag termésű évre helyezi el a zárókövet s egy tele lelkesedéssel, magasztos tervekkel s eszmékkel meginduló év küszöbén áll: fokozott figyelemmel, lelkesedéssel szólva e város derék, művelt közönségéhez, *irányítsuk az érdeklődést a Széchenyi-kör legközelebb megtartandó közgyűlése felé:*

Az Eperjesi Széchenyi-kör 1904. február 7-ikén délelőtt 11 órakor a kör felolvasások

kistermében rendes évi közgyűlést tartja, a mint erről a Körnek h.-elnöke: Tahy József, és titkára: dr. Wallentinyi Samu minden tagot külön meghívó útján is értesítettek. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló-bizottság jelentése a pénztár állapotáról. 4. Költségelőirányzat megállapítása. 5. Jelentések és indítványok. 6. Tisztújítás.

Ez a szokásos tárgysorozat ezúttal több nagyfotossággal kapcsolatos, a melyek iránt a legszelebb körben és pedig a szó szoros értelmében — ideszámítván Eperjes városon kívül az egész vármegyei értelmiséget — meleg érdeklődést kelteni képezi ezúttal legfőbb feladatunkat. Vajha célt érnének szavaink s az ezidei közgyűlésen a közel kétezer kör tag közül legalább is néhány száz jelennek meg, hogy ilyképen az a nagyjelentőségű munkaprogram, a mely — értesülésünk szerint — a közgyűlésen érdemlegesen is tárgyalatni fog, valamint a tisztújítás megejtése: valóban a Kör legszámottevőbb elemeinek impozáns részvételével állapíttassék meg, illetve menjen végbe.

Különösen két tervre — a melyről részben már a nagyközönség is hallott — vonatkoznak fentebbi szavaink.

Az egyikkel, nevezetesen a közművelődést az iparos- és munkásifjúság körében is ingyenesen terjeszteni hivatott s a Szabad Lyceum mintájára szervezendő «népszerű felolvasások»-kal a választmányok már érdemleges foglalkoztak s meggyőződésünk szerint a Kör eddigi történetében korszakalkotó leend az ezidei közgyűlés, a mely ezt az évek óta tervelt szép esz-

mét a megvalósulás stádiumába juttatja. A terv méltó arra, hogy a legnagyobb érdeklődés nyilvánuljon iránta.

Felmerült továbbá az irányadó körökben az az eszme is, vajjon a Széchenyi-kör, rendkívüli népszerűségével s tekintélyével vállalkozhatnék-e arra, hogy a nemzetiségi szempontból is ezernyi veszélynek kitett vármegyei középünk kezébe ingyen, vagy legalább is igen olcsón olyan — ismeretterjesztő s az erkölcsi és hazafiúi érzületet fejlesztő — néplapot adjon, a milyennel másutt már igen szép eredményeket ért el. Ez a téma is felette növelni fogja — a mennyiben felszínre kerül — Körünk idei közgyűlésének érdekességét s jelentőségét.

A tisztújításnál igen élénk érdeklődés mutatkozik az elnöki állás betöltése iránt, mely tudvaleg dr. Horváth Ödön kir. tanácsosnak, a Kör elévülhetlen érdemű volt elnökének Eperjesről történt elköltözése miatt, lemondás folytán üresedett meg. Ha végig tekintünk Körünk eddigi elnökeinek illusztris névsorán, be kell látnunk azt, hogy kiváló egyéniségük, társadalmi és hivatali állásuk súlya — ügybuzgóságuk mellett — jelentékenyen hozzájárult ahhoz, hogy Széchenyi-körünk az ő vezetésük alatt a virágzásnak oly soha nem remélt, még a lángszellemével messze jövőbe látni képes alapító részéről sem várt magas fokára emelkedett. Viszont azonban ha végig tekintünk hazánk vidéki közművelődési egyleteinek sorozatán, alig találunk közöttük olyat, a mely *eredmények s így érték szempontjából az Eperjesi Széchenyi-körrel ki bírná a versenyt. E*

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Az eperjesi
régibb, renaissance-stílusú házak ornamentumai,
általános tekintettel a díszítő művészetre és ennek szellemére.

(Folytatás.)

Városunk házainak díszítő motívumai, a mennyiben nemcsak a korszerűségnek és korszellemnek kinyomatát viselik magukon, hanem függetlenebb önvalójuk és természetük minél szabadabb, ám mégis tervszerű kifejtésére is törekednek, arról is tanúskodnak, hogy a kellő életszükséglet és a művészet két ellentétes dolog; a mennyiben a «művészet nem az evésből, ivásból, ruhakodásból és alvásból ered; ez keletkezik egyes alkotó előzményekből az emberi lélekben». Schinkel — a híres építész — egy 1870-ben megjelent értekezésében azt mondja, hogy a valódi építőművészet hasonlóképpen *az ideából indul ki.* Ezt történetileg magyarázza. Épp oly kevésbé, mint a díszítő-ösztönnek van a valódi, a látható utánzásának okbeli jelentősége a művészet számára, mert önmagában és önmagáért játéknak marad. *S csak ha egy tudatos szellemi szándék foglalta el és az ő segítségével egy gondolatot, valami szellemi szemléletet, vesz részt a művészeti lényegben.* Ezen cél által a művészet eszköze lesz, megmérhetetlen eszköz, mert csak az ő közreműködésével lesz lehetséges a szellemnek szemléltetése. Ez a művészet eszköze, mint a nyelv a költészet eszköze, a hang a zenének eszköze. Vagy a madarak csicseregésének pusztá utánzása már zene

¹ Jellemző, hogy Eperjesnek még régibb felekezeti templomai is jellegzetesen öltöttek magukra renaissance-, tehát új, kétségkívül a mult idők vallási harcainak által is sugallt kifejezési motívumokat.

lenne?... Épp oly kevésbé művészi a pusztá utánzása valami valónak...

Az építész, vagy architektúra legkevésbé látszik minden részében tiszta művészet lenni. Az ő feladata minden lényeges tekintetben a téralkotás. A feltaláló művész önmaga nem viheti ki művét, ő csak vezeti a kivitt mások által. A tulajdonképeni művészi ezért a tervben, a plánumban fekszik. Ha a terv meg van állapítva és ha a kivitt megkezdődött, akkor a fődolgoz szerint mozdulatlanul kell eljárni. Ellenben a szobrászok és festők a legkorlátlanabban mozoghatnak. Az épület meghatározott céljának a téralkotás szolgál. Régibb házaikban igen gyakran előfordul bolthajtások, boltzatok, oszlopcarnokokból felmaradt oszlopok (pl. a Gallotsik- és Weiszlovits-féle ház földszintjén) is ezt bizonyítják. A statikus törvényeken nyugvó konstrukció azonban az épületnek még művészietlen járulékat képezi. Mégis ezen előfeltétel szükséges, hogy az épületmű műtermékké lehessen. Mert a hol egy látszólag építészeti mű az anyag összekapcsolása, a konstrukció nélkül — mintegy egy egészéből kiszakítva — a természetes sziklából lenne készítve — mint pl. bizonyos indiai sziklaalakítások — akkor mindig valami nyersnek és véletlennek tulajdonságát fogná magán viselni. Hol azonban az épületműnek nem lenne semmiféle, vagy értelmetlen célja, akkor az értelmetlenség benyomását gyakorolná. Ez azon alapszik, hogy az épületműnek célja a szellemi tartalmat, a sajátos művészi ideát ábrázolja, hogy tehát egy céltalan épületmű egy műtermék lényeges részét, a szellemi tartalmat nélkülözné és ezért többé már nem művészet, hanem játék lenne.¹

¹ L. Hermann Riegel: Die bildenden Künste. Kurzgefasste Kunstlehre in aesthetischer, künstlerischer, kunstgeschichtlicher und technischer Hinsicht 1895., 26., 27. l.

Mindezt tekintve kell vennünk, ha az eperjesi házak bő és aránylag sokoldalú ornamentikájának tartalmasságát a nagyon is tudatos kiszámítással alkotott homlozaton, illetőleg oromfalakon érteni akarjuk. Házaik azon sajátossága, hogy ornamentumaik (a vakárkádokra nézve bizonyos tekintetben, kivéve a Rákóczi-, Munk- és Werther-féle házat s még egy pár ház udvari homlokzatát) nem varrnak himet egymásról, szintén a szellemesen díszítő tervezetek művészi vonásairól tanúskodik.

Nézetem szerint a nagy népi keveredés folytán is erős individualizmusa következtében kevés nép van, melynek szelleme oly kedvvel szeretne önmagáról beszélni, önmagát — habár kevesebb közvetítő formában — oly hathatósan kifejezni, mint a magyar nép, mely minél több ismeretet szerez, annál jobban érzi magát erre ösztönözve s ezen ösztönét bizonyos telítettebb motívumokhoz, s ezeknek környezetéhez ragaszkodva, a művészetben is ki akarja elégtetni. Az oromfalak széles mezőivel, a melyekre mintegy saját lelkének fotografiáját vetíti. Irodalmunk s iskoláink tanúskodnak róla, hogy a különféle irányok nálunk a környezettől befolyásolt nyomokat hagytak.

Ezen sajátosság az eperjesi házakon, nekem legalább valami zeneszerű sovárgó ábránd felének látszik, mely ki kivehető fokozatokban és arányokban folytonos érzelmi s értelmi kielégítést renél a környezet periferiájában. Ám, ha ezt városunk történetében analogice a XVII. században (a mikor a Kollégium is létrejött) keletkezett nagy művelődési mozgalmakban látjuk tapasztaljuk azt egyszer-mind a hazak csúc-íves oromfalai javarészenek renaissance oromfalla való atalakulásában a mely Eperjesnek valószínűleg még a XVII. század

kettős szempont figyelembevételével foglalunk tehát álláspontot a Kör elnöki székének betöltésénél. Ügyszeret- s lelkesedéssel kívül olyan legyen az új elnök, a ki egyéni s társadalmi kitűnő kvalitásaival dísz adjon a Körnek, mert viszont Körünk is — mint a magyar nemzeti eszme szolgálatában álló legtekintélyesebb vidéki közművelődési egyesület — értékes dísz, egy magas értelmi fajsúlyú közönség közbizalmának pálmáját adja annak, a kit a Széchenyi-kör elnöki állásával megtisztelt.

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Kör igazgató-választmányának január 15-ikén tartott gyűlésében *Tahy József* elnök igen szépen, igazi kegyelettel emlékezett meg néhai *Schlott Gyuláról*, a ki mint a helybeli kir. kath. főgimnázium igazgatója nagy munkaejével, képzettségével, szeretetreméltó egyéniségével sokat fáradozott hazai kultúránk, pedagógiánk fejlesztésén s a ki Körünknek is lelkes barátja volt, az idegennyelvi-szakválasztmánynak buzgó elnöke. Emlékét, érdemeit jegyzőkönyvében is megörökítette az igazgató-választmány. — Jelentette továbbá az elnök, hogy br. *Ghiillány Imre* főispán úrnál Körünk is tisztelt beiktatásakor s öméltsága szép szavakban biztosította a Kört meleg érdeklődéséről, pártfogásáról. Dr. *Wallentinyi Samu* titkár tett ezután jelentést a folyó-ügyekről. Jelentette, hogy a Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének decz. 6-iki közgyűlésén dr. *Horváth Ödön*nel együtt képviselték a Kört s az igazgató-választmány örömmel vette tudomásul, hogy dr. *Horváth Ödön*t beválasztották a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsába igazgatósági tagnak. Hála köszönettel vette tudomásul az igazgató-választmány, hogy szeretett védnökünk: dr. *Berzeviczy Albert*, több becses könyvvel ajándékozta meg a Kört. — Elhatározta az igazgató-választmány, hogy a Kör közgyűlését febr. hó 7-ikén délelőtt 11 órára hívja össze az elnökség. Örömmel vette tudomásul az igazgató-választmány, hogy vidéki-választmányaink megküldték jelentéseiket mult évi működésükről s hogy mindenütt pezsgő élet, érdeklődés uralkodik nemes céljaink iránt — A magyar-irodalmi szakválasztmány javaslatára kimondotta az igazgató-választmány, hogy 1904. év őszén *Kossuth-ünnepélyt* rendez a Kör, emléktáblával jelöli meg azt a házat, a hol *Kossuth* lakott; az ünnepély rendezését a magyar-irodalmi szakválasztmányra bízta, költségeinek fedezésére 300 kor.-t vesz föl jövő évi költségvetésébe. Az igazgató-választmány egyhangulag magáévá tette a titkár, illetőleg a magyar-irodalmi szakválasztmány indítványát, a munkások, iparosok számára rendezendő felolvasások tekintetében s lelkes ajánlat mellett terjeszti az indítványt a közgyűlés elé. — Örömmel hallotta az igazgató-választmány, hogy a kitűzött pályázatra 11 pályaművet adtak be. — *Faragó József* zene-szakválasztmányi elnök előterjesztésére kimondotta az

igazgató-választmány, hogy a singléri tűzkárosultak javára rendezendő hangversenyt január 23-ikán este tartjuk meg. — *Faragó József* tett ezután tüzetes jelentést a májusban rendezendő képkiallításról, a mi általános megelégedést és elismerést keltett. — A titkár javaslatát az Évkönyv berendezésére nézve változatlanul elfogadta az igazgató-választmány. — *Kösch Árpád* pénztáros jelentette, hogy a vendégjegyekből eddig 34 korona folyt be, az összeget hiány nélkül beszolgáltatta a városi pénztárba; dr. *Vályi János* püspök úr öngyméltósága pedig befizette 200 koronányi alapító-tagsági díját. Ezek után a gyűlés az elnök lelkes elterjesztésével véget ért.

A Széchenyi-kör zeneestéje. A mult év nagy-sikerű estéi után szokatlan érdeklődéssel vártuk a szerdai estét, s örömmel adunk kifejezést annak az általános véleménynek, hogy a közönség erre is mindig jóleső érzéssel fog visszagondolni. A köszönet és elismerés hangja legyen tehát az első szó, a melylyel az estén közreműködő vendégekről és tagokról megemlékezünk. Zaza «Vacsora után» című dialogjának előadásával *Nagy Olivérné* úrnő és *Vöröss Sándor* úr a közönség elismerő tapsát vívták ki. Zaza neve régi ismerősként cseng a fülünkbe s ötletes novellái között a szerdai dialog kiváló helyet foglal el. Az ethikai alapot nélkülöző modern családi élet fonákságát mutatja be oly bájos és lebilincselő előadásban, hogy a megújuló tapsvihar csak halvány visszhangja volt a közönség tetszésének. Partnere, kit mindig örömmel s igazi élvezettel hallgatunk, megnyerő, diszkrét játékaival csak fokozta a dialog sikerét. A régi kedves ismerősnek szóló lelkes fogadtatás után *Langsfeld Géza* úrnő kötötte le kellemesen csengő, bájos hangjával a közönség figyelmét. A «Traviata»-ból énekelt egy magándalt, a melynek klasszikus szépsége, művészi interpretálása a közönség osztatlan tetszésével találkozott. Az ének végén felhangzó szünni nem akaró tetszésnyilvánításnak engedve, egy, Verő «Ezer év»-jéből választott kedves melódiájú énekkel tette gazdagabbá az est műsorát. Midőn pedig nővérel, *Topscher Anna* úrnővel Verdi «Trovatore» és Verő «Ezer év» című műveiből egy-egy duettet énekelt, meggyőződhetünk arról, hogy a Széchenyi-kör kedves vendégei a közönséget egészen meghódították. A duett előtt *Obál Béla* érzéssel teli czimbalomjátékával e speciális magyar zene kedvelőinek szerzett igazi élvezetet. Lehetetlen meg nem emlékezni *Krausz Soma* úr művészi zongorakíséretéről; csak azt sajnáljuk, hogy nagy elfoglaltsága miatt önálló játékában is nem gyönyörködhetünk. Sajnálattal vettünk tudomást arról, hogy *Kohout Lipót* úr betegsége miatt nem vehetett részt a zeneestén, s hogy *Ádám «Wenn ich König wär»* című opera nyitányának és egy *Smetana «Die verkaufte Braut»* című operájából vett ábrándnak az előadása mégis oly szabatos és kifogástalan volt, az a zenekar példás fegyelmezettségét mutatja.

A magyar-irodalmi szakválasztmány jan. 27-iki felolvasóestélyének műsora:

1. «Szép fiatal asszony.» (A «Golgotha-virágok» Emili sírjára» cz. ciklus első része.) Írta: *id. Kemény Lajos*. Szavalja: *iff. Kemény Lajos*.
2. «A női-munkáról.» Írta és felolvassa *Dreschner Armin* úr.

Kezdeté esti 6 órakor.

A következő háziesték:

1904. február	3-ikán: Zeneeste.
«	10-ikén: Felolvasás.
«	17-ikén: Zeneeste.
«	24-ikén: Felolvasás.
« márcz.	2-ikán: Zeneeste.
«	9-ikén: Felolvasás.
«	16-ikén: Zeneeste.

Eperjes város egészségügye az 1903. évben.

A városi főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot — tekintettel a születések és halálozások közötti viszonyra — kedvező.

Élve született 229 fi, 227 leány, összesen 456, vagyis minden ezer lakosra esett 30.4 születés.

Meghalt 185 fi, 178 nő, összesen 363, azaz minden ezer lakosra jutott 24.2 halálest.

Összesen 93-al több születés volt, mint halálest.

Ezeket kivül halva született 9 fi, 1 leány, összesen 10.

A bejelentésre kötelezett hevenyfertőző-betegségek közül a vörheny 57 esettel, kanyaró 21 esettel, hasihagymáz 49 esettel több jelentetett be, mint 1902-ben. A szamárköhögés pedig 17 esettel, bárányhimlő 4 esettel, vérhas 3 esettel, járványos fültőmirigygyulladás 21 esettel kevesebb jelentetett be, mint 1902-ben.

Vagyis bejelentetett az 1903-ik évben: torokgyík 3 eset — 1 elhalt; vörheny 146 eset — 20 elhalt; kanyaró 38 eset — 1 elhalt; szamárköhögés 2 eset — gyógyult; hasihagymáz 94 eset — 9 elhalt; gyermekágyi láz 1 eset — elhalt.

A hasihagymáz február és márcziusban, a vörheny január, február, márczius, április, október és november havában lépett fel tömegesebben.

A fertőző-betegségek az egész országban nagyon el voltak terjedve.

Himlőoltás 369 egyénen végeztetett, — 25-el több, mint 1902-ben. Újraoltás 314 egyénen, — 101-el több, mint 1902-ben.

Kedvező eredménnyel vizsgáltatott meg a három gyógyszertár.

Megvizsgáltatott az összes tanintézet, internátus, konviktus, vendéglő, szálló, korcsma, cukrászda, pékműhely, borbélyműhely, mézsárszék, hentesüzlet, a két fürdő és a szikvíz-, eczet-, sajt- és kályhagyár. Három helyütt talált kisebb hiány pótlása elrendeltetett, s meg is történt.

Ellenőrző szemvizsgálat végeztetett: április 23-ikától

elejéről való rézmetszetű látképén a házakon hiányzik s — a mennyire a vonatkozásba hozható történeti adatokból kikövetkeztethető — inkább a század második felében, a nagy szellemi törekvésekkel egyszerre jön létre.

A Fő-utca 69. számú Thrór-féle ház oromfalán az oszlopok közeit kitöltő (bár csak később odakerült) alszgrafittóképen festett szőlőlombzat, mint festői dekoráció szorosabban csatlakozik az architektonikus tagoláshoz, ezt élénkíti, sőt részben pótolni látszik, ezért a játékszerűsége felül áll s mint ilyen emlékeztet Felső-Olaszország hasonló czélt szolgáló fassad-festészetére.

Hogy az emberek a házak külsejének úgy a legközvetlenebb megfigyelés, mint a tudás és gondolkodás körébe tartozó díszítvények alkalmazásával valami világosabb értelmet is akartak adni, annak elfogadására ösztönözhet minket az a körülmény is, hogy a maga természetességében élvezhető virágdísz alkalmazásától kezdve mindig magasabb jelentésű motívumokra átmenve, egyik-másik ház homlokzatára valami jelmondatokat is irattak. Erre több példát találunk különösen a régebbi krakói renaissance-stílusú házakon, a melyeknek homlokzatán még ma is látható egy-egy latin nyelvű erkölcsi sententia.²

Nálunk az előbb említett Thrór-féle ház fent ismerttetett, féloszlopokkal és csücsívekkel is díszített részlete feletti vonalon ezeket olvassuk: Concordia parvae res crescunt, discordia maxime dilabuntur. Ezt közepén ezen német felirat szakítja meg: In Gottes Segen ist alles gelegen.

Az épületnek igen beszédes díszét képezik az emberi alakok ábrázolásai. Ezt már a legrégebbi keleti népek

¹ L. Eperjes város látképe a XVII. századból; rézmetszet. (A kassai Rákóczi-kiállításán kiállítja Chalupka Árpád. Kassai Rákóczi-erekllyekiallítású lajstroma 16. l.)

² Ostr.-Magy. Monarchia írásban és képen XVI. köt., 6. l.

nél (pl. az egyptomiaknál, assyrokánál) is találjuk, ámde legteljesebben kifejlöve a görögöknel, kik a templom tympanonjait, a metoponokat és a zophorost emberi alakok szobor-, illetőleg domborművi ábrázolásával népsítették be. Utánuk következtek a rómaiak.

A keresztény építészetbe is — a mint ezt a templomok sok szoborművéről látjuk — szintén átment ezen műfelfogás. Azonban ez a világi építészetben is tért hódított magának, természetesen szerényebb mértékben. A velencei dóge-palota harminczhat oszlopfőjén emberi alakok ábrázolták a különféle erényeket és erkölcsi igazságokat.¹

A renaissance hasonlóképpen díszítette emberi alakokkal a világi épületeket is, a mint ez sok palotából kitűnik.

Városunk kisebb arányú és szerényebb költségekkel épített házain természetesen csak kis mértékben találkozunk emberi, illetőleg mythologiai alakok ábrázolásával,² mégis előfordulnak hol egész, hol részleges kivitelben s korszerű viseletben, még pedig a külső hatás energiájának fokozására.

Ezek alapján már kevésbé tűnhetnek fel úgy a dolog, mintha városunk XVI—XVIII. századig renaissance építészetbe az ő határozott czélkiváratosságával semmiféle sajátos műtermékeket, melyeknek kiváló sajátága mégis a használati céloktól való szabadság, nem hozhatott volna létre és mintha tényleg ezen legmagasabb követelmény szempontjából megszünnék művészet lenni. Ám ne feledjük el, hogy a művészeti a czélfogalomnak felfogásában áll az ő teljes jelentése szerint és azon törekvésben, hogy amannak magában az épületnek

¹ L. Ruskin i. m. II., 404—457. l.

² Ilyen nagyságúak, pl. mint a Neptun háromágú szigony-nyal, a krakói Rynek 16. sz. házában III-ik emeleti ablakai feletti mezőben nem jönnek elő.

megjelenésében egy közvetlen kifejezés kölcsönöztesék s az épületmű, mint ezen célnak megtestesítése oda-állíttassék. A czélfogalomnak elsajátítása és áthatása kívánja az alsóbbrendű feladatoknál a szellemnek éles-ségét, éberségét és világosságát, a fantáziának — mint az eperjesi renaissance-házak leleményes ornamentikájában látjuk — megfeszített felkeltését és szerencsés esetben az ő megtermékenyítését egy bizonyos szempontból, még pedig különösen a XVIII. században a műkedvelő Radzivil lengyel herczeg idejébéli patriarchális és kedélyes társasélet szempontjából szabad ihletés által. Ez a teremtő tevékenység, a mennyiben a tartalmat és a formát teljes összhangba hozza, a művészet magaslatára emelkedik, bizonyára jobban abban, mint a mai kiforrni nem tudó társas viszonyok közt gyakran felületes kísérletezésre ítélt secesziós stílusban.

Igen figyelemreméltó, hogy városunkban az ornamentumok sokfélesége daczára sem látjuk a formáknak oly elfajulását s elernyedését, mely a társadalmi és politikai bomlással egyszerre fellépett, azaz czopf-stílt jellemzi s a mely a művészi lélek kifáradását s az erők szétoztlását mutatja, a mit e városnak szilárd kulturális központjai és mozgalmas története bizonyára megakadályoztak s viszont a merevséget is távol tartották.

A középkori manuscriptumokban előfordulnak festett mellképekben emberi alakok, ámde dús, szeszélyes mértani formák keretében megmervítve ellenben a renaissanceban már szabadabb, kényelmesebb s természetesebb helyzetben s — a mint városunk házainak számos homlokzatán előforduló fejek helyzetéből és beszédes (mert oldalt és előre néző) elrendezéséből (pl. a Fő-utca 71. sz. [Eperjesi Takarékpénztár] házon, a hol a szélső fejek a középső en face néző fejek felé fordulnak a megyeházon) láthatjuk — mozgékony változatosságban.

(Folyt. köv.)

asztmány jan. 27-iki

A „Golgotha-virágok
(észe.) Irta: id. Kemény
Lajos.

s felolvassa Dresden

brakor.

Zeneeste.

Felolvasás.

Zeneeste.

Felolvasás.

Zeneeste.

Felolvasás.

Zeneeste.

észségügye

n.

rint az egészségügyi
és halálozások közöttiösszesen 456, vagyis
tűletés.

en 363, azaz minden

vult, mint haláleset.

1 leány, összesen 10.

nyfertőző-betegségek

aró 21 esettel, hasi-

be, mint 1902-ben

bárányhimlő 4 eset-

fültőmirigygyulladás

mint 1902-ben.

k évben: torokgyík

eset — 20 elhalt;

amárkőhögés 2 eset

— 9 elhalt; gyermek-

rcziusban, a vörheny

október és november

országban nagyon

tetett, — 25-el több,

enen, — 101-el több,

atott meg a három

nintézet, internátus,

a, cukraszda, pék-

k, hentesüzlet, a két

kályhagyár. Három

sa elrendeltetett, s

ett: április 23-ikától

zés kölcsönöztessek

megtestesítése oda-

átítása és áthatása

il a szellemnek éles-

antaziának — mint

nyes ornamentikájá-

s szerencsés eset-

onyos szempontból,

adban a működvelő

patriarchális és ke-

pad ihletés által. Ez

en a tartalmat és a

művészet magas-

abbban, mint a mai

köz gyakran felü-

lben.

osunkban az orna-

látjuk a formáknak

ly a társadalmi és

ett, azaz czopf-stílt

ifáradását s az erők

k szilárd kulturális

te bizonyára meg-

t is távol tartották.

an előfordulnak fes-

me dús, szeszélyes

erevítve ellenben a

ényelmesebb s ter-

városunk házainak

jek helyzetéből és

ező) elrendezéséből

arékpenztár] házon,

face néző fejek felé

— mozgékony vál-

(Folyt. köv.)

május 17-ikéig az összes iskolába járókon, azaz 3879 egyéneken; június hó 3-ikán 169 téglavetői munkáson, Szeptember 15-ikétől október végéig újra az összes iskolába járókon, 3877 egyéneken, és az egész éven át a kórházban 3780 egyéneken; összesen tehát 11,705 esetben Trachomában szenvedő közöttük nem találtak. A kórházban kezeltetett ugyan két trachomás férfi, de ezek idegenek voltak.

Az áruba bocsátott élvezeti-cikkek közül $\frac{1}{2}$ kiló marhahús, 1 kosár körte, 2 kosár alma és 1 kosár zöld bab — romlott voltánál fogva — elkozottatott és megsemmisítettett.

Földalatti betoncsatornát 224 méter hosszban, 2797 kor. 85 fill. költséggel építettet a város.

Aszfaltjárdát a Deák Ferencz-utca, a Vásártér, Szebeni-út, Lőcsei-út, Alsó-körút, Bátya-utca és Rózsa-utca egyes részein rakattak a háztulajdonosok.

A városi kórházban 398 fi, 383 nő, összesen 781 fekvő beteg kezeltetett. Ezek közül gyógyult 307 fi, 296 nő, összesen 603; javult 38 fi, 24 nő, összesen 62; gyógyulatlanul kiment 5 fi, 3 nő, összesen 8; meghalt 29 fi, 27 nő, összesen 56. 1904-re maradt a kórházban 19 fi, 33 nő, összesen 52. A meghaltak közül 10 fi, 8 nő, összesen 18 volt eperjesi, a többi 38 idegen volt.

Ez a 781 fekvőbeteg 21,734 ápolási napot töltött a kórházban, s így átlag 59 beteg jut egy napra. Egy beteg pedig átlag 27 napot töltött a kórházban.

A napi ápolási díj fejenként 1 kor. 52 fillér volt.

Ezen 781 fekvőbetegben kívül 2999 járóbeteg részesült a kórházban orvosi segítségben, kik közül a teljesen vagyontalanok a kórház gyógytárából ingyen-gyógy-szert is kaptak. A sebészi bántalomban, továbbá szem- vagy fülbajban szenvedők pedig külső gyógyszerekkel ingyen láttattak el.

A kórházban meglévő helyiségek czélszerűbb felhasználásával eléretett:

1 hogy az eddigi 60 beteg helyett ezentúl 70 helyezhető el. 2. Hogy külön fürdőszoba és külön mosókonyha van 3. A kápolna az eddigénél sokkal tágasabb, világos, száraz szobában helyzetet el. 4. Czélszerűen berendezett és megfelelő terjedelmű ruhatár készült a betegek részére. 5. Az árnyékszék a folyosóktól teljesen elszigeteltetett.

Az összes átalakítás 1491 kor. 72 fillérbe került.

Bártfáról.

(Az új főispán. — Városi építkezések. — 60,000 koronás kölcsön. — A tűzoltás. — Képviselői beszámoló. — Jótékonyczélú előadások. — Járvány. — Leszámolás.)

(r. l.) Főispánunk programbeszéde kiválóan kedvező benyomást idézett elő városunk közönségének összes rétegeiben. Különösen jól fogadták abbéli szándékát, hogy a tespedő gazdasági élet újraélesztését tűzte ki céljául, mert valóban égető a szükség e tekintetben. Érezzük mindnyájan, hogy az elszegényedés, az Amerikába vándorlás egyedüli gátja csakis egy jól tervezett és sikeresen keresztül vitt gazdasági politika lehet s e tekintetben főispánunk bizonyára maga körül fogja látni harcosokként a vármegye és városok valamennyi tényezőjét. Városunk közönsége rokonszervvel és jó reménységgel tekint a főispán működése elé, ki már többször adta tanújelét a város és földje iránti meleg érdeklődésének. Arra az örvendetes hírről, hogy legközelebb meglátogat bennünket, máris élénken folyik az eszmecsere méltó fogadtatására s az új városházán is sietnek a berendezéssel, hogy mindent készen találjon. Főleg azt reméli közönségünk, hogy a városra nézve legfőbb fontosságú földi tervbevett reformok ügyében ömeltóságában hatalmas támaszra fog találni.

A város hatósága és képviselőtestülete különben 1904. évben is újabb építkezéseket fogantatott. Nevezetesen tavasszal befejezést nyer az új városháza, melynek költsége 18,000 kor. s mely a város közepén lévén a Főtéren, igen czélszerűen magába foglalja nemcsak az összes hivatalokat, de a tűzoltó-szertárt és laktanyát és a gyakorlóteret is. A beosztás valóban kitűnően sikerült, az összes helyiségek tágak, egészségesek, az átalakítás egészen modern irányban történt és kiválóan szépek a tanácskozási termek. A contemplált építkezés házilag kezeltetett s így lehetőségessé vált, hogy az építési tőkéből a berendezésre szükséges összeg meg lett takarítva. Ugyancsak szép épülethez jut a közvagyony a rozzant Sókapi-korcsma

felépítése által. Ennek költsége körülbelül 12,000 kor. s a mellett, hogy ennek a tőkének máris biztosítva van az 5%-os kamata, a jelenlegi bérlet letelével legalább 7—8%-ot fog hozni. A költséget a város 60,000 kor.-ás kölcsönből fedezi, a melynek fentiek szerint megmaradó 30,000 koronája vágóhídra fordítatik. Ezek az épületek természetesen a követelményeknek megfelelően, szilárdan és tűzbiztosan építetnek.

A tűzbiztonságról lévén szó, felemlíthetem, hogy a tűzoltás terén változások állottak be, a mennyiben dr. Glück lemondva a parancsnokságról, a közgyűlés Arányi Dessőt választotta egyhangulag parancsnokká. Utóbbi ezen tisztelet 11 évig töltötte be s betegsége miatt mondott le annak idején. Most azonnal hozzáfogott a tűzoltóság szervezéséhez. A fizetett-tűzoltók és a városi szolgazemélyzet kiképzését máris csaknem befejezte és, a mint az idő megengedi, kezdődik a kötelezettek szakkiépzése. A tűzoltóságok kiegészítésén a választmány serényen igyekszik s remélhető, hogy április végéig erős tűzoltócsapat fog jól szervezeten és felszerelve ügyelni a város biztonsága felett. A parancsnok egyébként a mult tapasztalataira támaszkodva, erősen utána lát annak, hogy az előző tűzrendszert szigorúan gyakoroltassák, mert ez a fődolog! Zavart okoz némileg, hogy a tűzoltó-szabályrendelet tekintetében még nincsen végleges döntés, mert a módosított szabályrendeletet Bárdossy főispán a kormányhatóságnak 60 napon túli hallgatása alapján léptette életbe, az alispáni hivatal pedig a régít mondotta érvényben hagyandónak. E tekintetben a város most képviselőjéhez fordult, hogy járjon közbe a helyzet tisztába hozatalát illetőleg.

Bujanovics Gyuláról, kerületünk képviselőjéről szoltam s így megemlékeztem, hogy közönségünket valóban lekötelezi azzal a modorral, melylyel közügyeink terén minket támogat. A város kérelmére azonnal intézkedik, eljár s el lehet mondani, hogy rövid két év alatt igen sokat tett arra nézve, hogy a város háláját kiérdemelje. Úgy értesültem, hogy politikája tekintetében is el fog térni a hagyományos szokástól és tavasz felé beszámoló fog tartani — a mi itt sohasem töltött, — mely alkalommal tájékoztatni fogja közönségünket az aktuális politikai dolgokról is. Általában örömmel látjuk, hogy minden ügyünk iránt komolyan érdeklődik és el nem mulaszt egy alkalmat sem a velünk való érintkezésre. Legutóbb a Vöröskereszt húszéves jubileumán személyesen meg nem jelenhetvén, nagyobb összegű felülfizetéssel adott kifejezést rokonszervének.

Ez a jubileumi ünnepség még most is közbeszéd tárgya; gyönyörűen sikerült. A jövedelem körülbelül 550 kor. volt, de a költség is igen jelentékeny összegre rúgott. Így nyomtatványokra (meghívó, plakát, emlékönyv, jegyek, táncrend stb.) 160, zenére 140, teremdíszítésre, szinpadra, személyzetre, ruhára, világítás- s fűtésre körülbelül csaknem 200 kor. igényeltetett, úgy, hogy az összes költség 486 koronát tett ki.

Most az itteni Széchenyi-köri alválasztmány elnöksége készül nyilvános mulatság rendezésére. Kis szindarabot, vetített képeket akarnak előadni és felolvasásokat rendezni. Az egyik felolvasó Dobias Ede kir. főmérnök lesz. Az új „Gyermek-otthon” alapítói is mulatsággal akarják tőküket szaporítani. Kassáról énekesnőt szándékoznak felleptetni, zongorajátékra pedig felkéri Thuróczy Ilonka kisasszonyt, a kinek játékát nyilvánosan már két év óta nem élvezhette a közönség. Az ipartestület február 1-jén tartja táncvigalmát, a Társaskör pedig teaestéket rendez a farsagon.

A mulatságok után egy méla accorddal végzem e heti leveletem. T. i. az itteni szülőket igen aggasztja, hogy helyenként ismét fellépett a sarlach! A gyermek-rém! Közegészségi hatóságunk éberségében bízunk, hogy nem lesz járvány belőle.

A viszontlátásra — jövő héten!

HIREK.

* Czímadományozás. Ő felsége a király, a magyar földművelésügyi miniszter előterjesztésére, Saárossy Kapeller Ferencz oszt.-tanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozni méltóztatott.

* Kinevezés. A kassai kir. ítélőtábla elnöke ifj. Farkas Lajos — jogakadémiánk végzett hallgatóját —

a kassai kir. ítélőtábla területére díjtalan joggyakor-nokká nevezte ki és szolgálattételre az eperjesi kir. törvényszékhez osztotta be.

* Katonai hírek. A király dr. Repák Jenő gör. kath. világi lelkész II. oszt. tábóri káplánná, Harmán Cyrill pedig II. oszt. ág. h. ev. tábóri lelkészévé nevezte ki. — A cs. és kir. 67. sz. gyalogezred I. oszt. századosát, danhofi Daniek Jenőt a 14. gyalogezredhez helyezték át.

* Kray Pál báró emléke. Az Eperjesen állomásozó 67. sz. gyalogezred, a mely Kray Pál báró nevét viseli, fényes emlékművel rendezett a vitéz tábornok iránti kegyelet kifejezése céljából. A hírneves katona 1804. január 19-ikén, tehát száz évvel ezelőtt halt meg. Az emlékművel a rom. kath. templomban tartott ünnepélyes mise keretében folyt le, a melyre a helyi hatóságok s testületek is meghívót kapván, a tisztikaron kívül! Eperjes város polgári előkelősége is nagy számban megjelent. A misét Lesskó Endre kanonok, volt katonai lelkész vezette s a díszben kivézényelt legény-ségre való tekintettel tót nyelven is buzdító szónoklatot tartott. Az emlékművet rendező 67. sz. gyalogezred ebből az alkalmából magyar, német és tót nyelven is rövid összefoglalásban kiadta vitéz tulajdonosának élet-történetét, buzdító példaadásul az utódoknak. Mint értesülünk, a hős katona leányának unokája, a ki Zichy grófné, nagy ősenek emlékére húszezer koronás alapítványt tett, a melynek kamatját évenként olyan katonák között osztják ki, a kik vitézségükkel vagy szolgálati kiválóságuk által arra érdemet szereztek.

* Teaestély. A teaestélyre való előkészítés nagyban foly s az előjelekből következtetve ez lesz különben is rövid farsangunk kevés mulatságai közül, mint eddig, egyike a legszebbeknek s legkedélyesebbeknek, a melyen városunk művelt közönsége vallásfelekezeti különbség nélkül fog áldozni az ev. gyámintézeti nőegylet diakonissza-alapja javára. Egy nagyobb számú nő- és egy férfi-bizottság intézi a rendezést a legnagyobb körültekintéssel és buzgalommal. A teaestély alapjában marad az, a mi éveken keresztül volt s a mi miatt közönségünk megkedvelte: kedves estély, a melyen mindenki otthonosan érzi magát, fesztelenül mulat s kedélyesen tölti el az időt, a nélkül, hogy azért sokat kellene áldoznia. Némi meglepetésben mégis részesíteni fogja a rendezőség a közönséget, a mennyiben a szokásos tea-, sonka-, sütemény-, feketekávé-, pezsgő- stb. árusításon kívül igen szép s érdekes bazár is lesz. Főleg azonban vonzó lesz az élő naptár. Felvonulnak a százesztendőz jövedőmondó s az évek egyes hónapjai és csengő rímekben fogják elmondani az 1904. évek történéndő eseményeit, a melyeket ismert poétánk Csengey Gusztáv úr költői nyelven szépen megirt. A százesztendőz jövedőmondót kivéve — a kit egy úr képvisel — az egyes hónapokat városunk szép leányai s fiatal asszonyai fogják megfelelő jelmezben bemutatni. Azonkívül is fog közönségünk meglepetésben részesülni, a melyet azonban nem szabad elárulni. Reméljük hogy a szép kilátások valóra válnak s úgy a pártoló közönség, mint pedig az ev. gyámintézeti nőegylet meg lesz elégedve az estély sikerével.

* Az adománygyűjtés ügye a magyar köz-igazgatási jogban. Irta dr. Flórián Károly eperjesi jogakadémiai tanár. Különlenyomat a Magyar Közeletből, Budapest, Politzer Zsigmond és Fia kiadása. Ara 20 fillér. — Fenti cím alatt egy értekezés jelent meg dr. Flórián Károly eperjesi jogakadémiai tanár tollából, melyben a szerző az adománygyűjtés élő magyar jogát állította össze és foglalta egységes keretbe. Különös érdeme a füzetnek, hogy a protestáns egyházak adománygyűjtési jogának ismertetésénél olyan jogforrásokat is felkutatott, melyeket eddig egyetlen közgazdasági-jogi író sem idézett. Az értekezés elsősorban a koldulással, aztán a könyöradománygyűjtéssel, végül pedig a nyilvános adománygyűjtéssel foglalkozik nagy részletességgel.

* Temetés. Özv. Csatóry Ágostné temetése január 18-ikán, egész városunk közönségének igaz részvétele mellett, ment végbe. A hosszú és szép életet, mely a köztiszteletben állott boldogultnak osztályrészül jutott, rövid szenvedés után, a fennkölt lélek panasztalan megnyugvása között fejezte be a halál. A gyászoló nagy család, melyet Eperjes társadalmának színe-java benső részvétellel vett körül, a következő gyászjelentést adta ki: „Alulírottak — a számos tagú rokonság nevében is — fájdalomtól megtört szívvel jelentjük,

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az öjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svá. cz).

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hu: utos bajai-
nál, úgymint idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál
influenza után ajánlatik.

hogyan forrón szeretett anyánk, nagyanyánk, dédanyánk, illetve anyósunk és nagynénénk: *ösv. Csátary Ágostné* szül. *Lillia Anna* munkás életének 80-ik évében, rövid szenvedés után, f. hó 16-ikán délután 1 1/2 órakor jobblétre szenderült. Drága halottunkat f. évi január hó 18-ikán délután 3 órakor fogjuk a Fő-utca 75. sz. házból a róm. kath. nyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli sírkertben lévő családi sírhelyen örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 19-ikén d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. plébánia-templomban a Mindenhatóknak bemutattni. Eperjesen, 1904. január 16-ikán. Áldás és béke poraira! Dr. Csátary Ágost, fia. Urbán Gyula Urbán Miklós, unokaöccsei. Schmidt Gyuláné szül. Urbán Gizella, unokahúga. Draskóczy Lajosné szül. Csátary Virginia, Csátary Zsófia, Csátary János, Csátary Erzsike, Csátary Marcsa, unokái. Draskóczy Lajoska, Draskóczy Virzsike, dédunokái. *Ösv. Csátary Zsigmondné* szül. Hellner Virginia, Csátary Ágostné szül. Urbán Mária, menyei. Draskóczy Lajos, unokája férje.

* **Eperjes szab. kir. város új rendőrkapitánya.** A néhány hónap óta üresedésben levő eperjesi rendőrkapitányi állásra báró Ghillány Imre, Sárosvármegye főispánja, *Bánó Iván* rosokoványi földbirtokost nevezte ki. Az erről szóló hivatalos értesítés január hó 20-ikán érkezett Podhorányi Bálint polgármesterhez. Az új rendőrkapitány, kinek ismert erélyétől s ambíciójától sokat remélünk, február elején foglalja el hivatalát.

* **A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet** január 19-ikén a vármegyei ház kistermében *Tahy Józsefné* úrnő elnöklété alatt választmányi ülést tartott. Ez alkalommal elhatározták, hogy farsang utolsó napján, azaz február hó 16-ikán megtartják a szokásos táncmulatságot „*Japáni estély*” cím alatt. Egyúttal megalakították a bálbizottságot, melynek tagjai *Tahy Józsefné* elnöklété alatt *Bielek Lászlóné, Englender Emilné, Földi Manóné, Holénia Gyuláné, Kösch Árpádné, Krayzell Kalmánné, Lakner Árpádné, Lux Róbertné, Müller Bertalané, Oszwald Károlyné, Péchy Pálné, Thrór Gyuláné, Uhlarik Mátyásné.* A bálbizottság tagjainak névsora már önmagában is biztosíték arra nézve, hogy a mulatság tüneményeszerű meglepetéseket fog hozni. Az igazgató-választmány ezután közlekedéssel elhatározta, hogy magát br. *Ghillány Imrénével* kiegészíti és a választásnál az új tagot átiratban értesíti. A pénztáros jelentette be még az évi gyűjtések eredményét, a mi 1685 kor. 84 fillért tett ki s egyúttal bemutatta az 1903. év számadásait, melyeket a számvizsgálóbizottságnak adtak ki. Több folyó ügy elintézése után az ülés az elnök lelkes elteremtésével véget ért.

* **Kassa vízvezeték-ügye.** Kassa város törvényhatósága még a múlt esztendőben elhatározta, hogy 3.300.000 korona költséggel megépítteti a városi vízvezetékét, csatornázást s végrehajtatja az ezekkel kapcsolatos utczarendezéseket. A határozatot megfélebbezték E felebbezést azonban a belügyminisztérium elutasította. A végérvényes határozat szerint a vízvezetési munkálatoknak két esztendő alatt be kell fejezteniök.

* **Eperjes vízvezetéké** — mint értesülünk — még rövidebb idő alatt elkészül, mint a kassai. A műszaki osztály legújabbban arról értesítette a városi elöljáróságot, hogy a részletes tervet és költségvetést már február havában befejezi s a város rendelkezésére bocsátja Reményeink újra élednek tehát! Vajjon hányadszor?

* **Az Eperjesi Kath. Legényegyesület** február hó 7-ikén saját helyiségében teastélylyel egybekötött jótékony célú táncmulatságot rendez. Belépő-díj 1 kor.

* **Színház-vizsgálat.** Eperjes város színházának tűz- s illetve közbiztonsági szempontból való megvizsgálása január 23-ikán fog az arra illetékes bizottság által végbe-menni, mely intézkedésről a városi közgyűlésnek lesz jelentés teendő.

* **Nyilvános köszönet.** Bergmann Nándor, Eperjes város érdemes polgárának s az eperjesi ev. I. egyház buzgó presbyterének halála alkalmából *koszorú-megváltás* címűen a diakonissza-alap javára a következők adakozván, azt háláson köszönjük s nyilvánosan nyugtázzuk. Adakoztak pedig: *Ösv. Mosánszky Győzőné, Mayer Endre és Oeschger Adél* 4 koronával, *Vandrák Vilma* 1 kor., *ifj. Draskóczy Lajosné* 2 kor., *Liptai Lajosné* 1 kor., *Farkas Lajosné* 2 kor., *dr. Sztelho Jánosné* 4 kor., *Vogel Béla és neje* 2 kor., *Husz Ármin és neje* 5 kor., *Libay Miklós és neje* 10 kor., *Szutórisz Frigyesné* 2 kor., *Lux Róbertné* 4 kor., *Balpataky Olga* 1 kor., *Frenyó Lajosné, Meliőríz Ilka, dr. Mosánszky Tituszné, Gamauf Györgyné, ösv. Oszwald Dánielné, ifj. Molitorisz Istvánné, Holénia, Schroeffer Antalné, ösv. Bohrandt Vilmosné, Melcer Gyuláné, Várkonyi Mária, Gregor Endre* 2—2 kor.-val, *Hennel Zsigmond* 4 koronával. Összesen 74 korona. Ugyancsak erre az alapra kaptunk *Ardó Alfréd úrtól* összesen hat koronát, a mit háláson köszönünk. Íme a példa mutatja, a mit

sok városban évek óta tapasztalnak, hogy csekély adományokból szép összegek kerülnek össze jótékony célra a nélkül, hogy azért a halottak iránt való kegyelet és tisztelet szenvedne; sőt ellenkezőleg, a koszorú megváltása által kedves halottaknak emlékét sokkal szebben és maradóbban lehet megörökíteni, mint koszorú sokasága által, a melyeknek mulandósága és sokszor illetékelen kezekbe kerülése bizony nem igen alkalmas épp annak a bizonyítására, a mire szolgál a szerető s tisztelő kegyeletnek. Bár meghonosodnék nálunk is a koszorú-megváltás szokása, jótékony intézményeink erősítésére. Eperjes, 1904. jan. 21-ikén. *Ösv. Mosánszky Győzőné* elnök, *Mayer Endre* titkár, *Vogel Béla* pénztáros.

* **Nyilvános köszönet.** *Ösv. Bergmann Nándorné* úrnő az eperjesi ev. gyámint. Nőegylet alelnöke elhunyt férjének Bergmann Nándornak emlékét megörökítendő s hálából a diakonisszának gondos és önfeláldozó ápolásáért, a melyet súlyosan beteg férje ápolásában az utolsó pillanatig tanúsítottak, *kétszáz* koronát adományozott az eperjesi evang. gyámintézeti nőegyletnek, diakonissza-alapjának gyarapítására. Midőn ezt a nemeslelkű adományt háláson megköszönjük, kérjük a Mindenható: nyújtson gyógyító balsamot megbesztet szívére s adjon neki erőt, hogy a megpróbáltatás e nehéz időszakában Istenben vetett bizalommal megállja s egytelünkben ezentúl is eddig tapasztalt buzgósággal és sikerrel munkálkodjék. Eperjes, 1904. január 21-ikén. *Mosánszky Győzőné* elnök, *Mayer Endre* egyll. titkár, *Vogel Béla* pénztáros.

* **Nyilvános köszönet.** Csátary Ágost dr. úr, boldogult édesanyja emlékét megörökítendő, *Erzsébet-árvaházunk* javára 200 koronás alapítványt tett s ezen összeget pénztárunkba be is fizette. Midőn ezen alapítvány kézhezvételét ezúton is nyilvánosan elismerjük és nyugtázzuk, az alapítványtevőnek e nemes elhatározásáért és cselekvényeért egytelünk nevében a legmelyebben érzett hálánknak és köszönetünknek adunk kifejezést azzal, hogy élen szép alapítvány — *Erzsébet-árvaházunk* javára — *ösv. Csátary Ágostné-émlék-alapítvány* elnevezés alatt fog kezelteni. Eperjes, 1904. január 23. A Sárosvármegyei Jótékony Nőegylet nevében: *Tahy Józsefné* s. k. elnök, *dr. Flórián Károly* s. k. titkár, *Kösch Árpád* s. k. pénztáros.

* **Tűzoltói kongresszus.** Az Orsz. Magyar Tűzoltószövetség január 17-ikén Budapesten gróf Széchenyi Viktor elnöklété alatt alakuló közgyűlést tartott, a melyen megalakította a különböző bizottságokat a folyó évi aug. 17—21. napjain Budapesten tartandó nemzetközi tűzoltószövetség kongresszusának előkészítése céljából, s a melyen az Eperjesi Önk. Tűzoltóegyesület *Lillia Zsigmond* főparancsnok, mint megválasztott rendezőbizottsági tag képviselte. Érdekes megtudnunk az alakuló közgyűlésből azt a körülményt, hogy az előző nemzetközi kongresszusok Párisban (1900.), Berlinben (1902.) és Londonban (1903.) tartottak. A megalakult bizottságok a budapesti kongresszus előkészítésében messziremenő előkészületeket tesznek. A központi végrehajtó-bizottság sárosi tagja: *Tahy József*, alispán.

* **Talált pénz.** Január 18-ikán a Fő-utca 127. sz. ház előtt Sziklai Henrik könyvkereskedő 10 koronát talált s beszolgáltatta a rendőrséghez. Az összeget tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányságnál.

* **Állami iskoláink.** Sárosvármegyében az 1902. és 1903. tanévben 37 állami elemi iskola volt. Új iskola szerveztetett Bártfahályon. Az állami iskolákat 4462 mindennapi és 1425 ismétlő, összesen 5887 tanköteles látogatta. A tanítók száma volt 74. Ezek közt férfi 45, nő 29. A folyó évben felállítatnak állami elemi iskolák: Alsókomarnik, Hunkócz, Bányavölgy, Mesztiszko, Szorcsin, Plavnicza és Somosújfalú községekben. A már meglévő állami elemi iskolák fentartása 116,103 koronát igényel, mely összegből 101,061 kor. a magyar kir. államkincstárt terheli.

* **Községi iskolák felállítása.** A közigazg. bizotts. Nagysáros, Felsőszvidnik s az ehhez iskolailag csatlakozó Alsószvidnik és Bártfajúfalú községeket községi jellegű népiskola felállítására kötelezte és a bártfajúfalusi r. k. el. iskolának közbiztonsági és közegészségügyi tekintetéből való bezárását elrendelte.

* **«Homokba irt mesék.»** Ez a cím már nem új az irodalomban. *Nógrádi László*, ez a poétailelkű fiatal író, már a harmadik kis kötetben adja közre leírását ezen a címen. Szerényen «Homokba irt mesék»-nek nevezi azokat a gyönyörű képeket s rajzokat, melyekben az örökszép természetet ismerteti, illetőleg leírja, úgy a hogy ő látja. Pedig inkább nevezhetné «Kőbe vésett képek»-nek, mert valóban azok. Egy-egy leírását olvasva, megelevenedni látjuk képzeletünkben az erdőt, a mezőt, rétet, zombékot, ezernyi apróbb-nagyobb lakóival; látjuk a kis természet életét, nyüzsgését, harcát a létért, küzdelmes, viszontagságos sorsát, apró szenvedéseit és örömeit, — s mind ezt oly színes, festői

keretben, hogy szinte fáj: — miért is nem tudtuk eddig, hogy lábaink alatt, körülöttünk, a fejünk fölött így élünk és mozgalmos élet van?! Bizonyos, hogy a ki elolvassa a «Homokba irt mesék»-et, más szemmel fogja nézni a természetet, s több örömet, élvezetet talál benne, mint eddig, mert jobban fogja szeretni a Nógrádi leírásaiért. Ez a legutolsó füzet, melyben tíz szép leírás van, a «Vasárnapi könyvtár»-ban jelent meg (39. sz.), s a Franklin-Társulat adta ki; az ár füzve 40 fillér.

* **Tettenért tolvaj.** Január 15-ikén az esti órákban a vasúti indóház melletti Lencz-féle korcsma körül egy magát részegnek tettető paraszt ember ólálkodott. A mikor észrevette, hogy senki sem ügyel rá, hirtelen beosont a korcsmáros lakásába s ott több darab értékes ruhaneműt akart ellopni. A házbeliék azonban észrevették s rendőrt hívtak. A lopási szándékot tagadta, pedig két darab persa-sapkát a tettenéreskor nagy gyorsasággal dobott el magától. Most azután még részegebbnek tette magát, úgy, hogy három rendőr kocsin is alig tudta a városházára szállítani, honnan kihallgatás után átkísérték az ügyészséghez. Először hamis nevet mondott be; Huza Jánosnak vezve magát. Megmotoztatása után kiderült okmányaiából, hogy Orabincz János a neve s Amerikából jött meg.

* **Sárosvármegye népoktatása az 1902/1903. tanévben.** A tankötelesek száma volt összesen 36,303. Ezek közül mindennapi 25,531, ismétlő 10,772 Iskolába járt összesen 30,519 és pedig mindennapi iskolába 21,433, általános ismétlő-iskolába 6618, gazd. ism. iskolába 939, iparos-tanonciskolába 583, keresk.-tanonciskolába 50, polgári leányiskolába 293, középiskolába 583. Az iskolába járók közül volt vallás szerint: róm. kath. 16,509, gör. kath. 9773, ev. ref. 70, ág. ev. 2396, izraelita 1771. Anyanyelvük szerint: magyar 1620, német 1542, tót 19,310, ruthén 8039. Iskolába nem járt összesen 4098 tanköteles. Iskola volt összesen 281. Az elemi iskolák közt jelleg szerint volt: állami 37, községi 2, róm. kath. 107, gör. kath. 94, ág. ev. 29, izr. 6. A tanítók összes száma volt 323; ezek közt állami 74, községi 1, róm. kath. 129, gör. kath. 76, ág. ev. 31, izr. 12. Képesített 255, nem képesített 68. Az óvodák száma volt: 13. Ezeket 18 óvónő vezetése alatt összesen 1470 gyermek látogatta.

* **«Görög-katholikus Hírlap»** címen új egyházi, népnevelési, társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg Budapesten dr. *Demkó Kálmán* főszerkesztősége és kiadásában. A lap felelős szerkesztője Prodán János, a ki a *Kárpáti Lapok* ideiglenes szerkesztője volt.

* **Szerencsétlen vaddisznó-vadászat.** Jan. 4-ikén az oroszporubai határban *Pankovits Antal* gör. kath. lelkész, a Felvidék ügyes vadásza, többed magával vadászott. Az első hajtásban felverték a kutyák egy óriási vén kant, melynek soványsága segítségére lévén, nagyon ügyesen védekezett a támadó kutyák ellen. A kan a sűrűségből oly hirtelen ugrott ki a védtelen helyen álló lelkészre, hogy annak ideje nem volt rendes célba venni, hanem csak fegyverét felemelte és fejeje tartva, elsütötte. Ez okozta vesztét, mivel a kan, fején megsérítve, nekirohant s tépni kezdte. Hűséges öt kutyája ugyan kimentette őt, sajnos azonban, csak pár percze, mert a kan, a midőn észrevette, hogy kiszemelt áldozata menekülni akar, újból ráugrott s akkor 30 cm. és egy 14 cm. hosszú, 5 cm. mély vágást ejtett rajta, valamint agyarával egy mély szúrást, mely a sérülések között a legveszedelmesebb. A legeredettebb a dologban az, hogy a kan, mintegy ösztönszerűleg cselekedve, a fegyvert kikapta az öreg Nimród kezéből s azt úgy elhajította magától, hogy csak a támadások után összejött vadászok találták meg a fegyvert egy bokorban. A sérült lelkész sebeit Grünfeld Vilmos járásorvos kimosta, a két legmélyebb vágást összevarrta. Nagy fájdalmi közepette az öreg folyton vigasztalja magát, hogy orvosi vélemény szerint hat hét mulva már kigyógyul s aztán addig nem nyugszik, míg támadóján boszút nem áll.

* **Tolvaj szakaszvezető.** *Sefcsik Bálint* józan eszét ugyancsak megzavarta egy tragikusan végződött szerelmi regénye. Éveken át, mint pontos, köteleességű katona szolgált a helybeli mentelepnél, míg nem a múlt esztendőben kedvesével, *Kirner Erzsébettel* együtt megmérgezte magát. Szeretője meg is halt, ő azonban a helyőrségi kórházban kigyógyult. Alighogy újra szolgálatba lépett, január 11-ikén a katonai kincstártól nagyobb összeg pénzt lopott s megszökött. A szabadságot nem sokáig élvezte, mert Abatúj-Enyiczkén pár napra rá elfogták. Letartóztatásakor azzal védekezett, hogy a kezeire bízott 300 koronát a Klein-féle fürdőben elvesztette s hasztalanul kereste. A rendőri nyomozat kiderítette, hogy ez a védekezés hazugság, ellenben a Szuchy-féle kávéházban a lopás után hetykén mulatott, egész éjen át nagy csomó bankót mutogatva a pinczereknek. A megmaradt pénzről nem akar számot adni.

* **Kínos betegség** a csúz és köszvény, azonban — mint hiteles orvosi nyilatkozatok és számos köszönő-

levél bizonyítja — a Zoltán-féle kenőcs még a legmakacsabb és legrégebb csúz- és köszvényes bajokat is már néhányszori bedörzsölés után meggyógyította. Üvege 2 kor. Zoltán B. gyógytárában, Budapest. IX.

* **A névmagyarosítás megkönnyítése.** A statisztika öröndetes tanúságot tesz róla, hogy a névmagyarosítások száma évről évre erősen növekszik. Ha a magyarosodás ezen a téren is nem ölt még nagyobb arányokat, úgy ennek okait kétségkívül abban kell keresnünk, hogy sok embernek, a ki pedig szívesen venne föl magyar nevet, vagy ideje vagy akarata nincs, hogy megszerezze a kellő okiratokat. Különösen az erkölcsi bizonyítvány, meg az illetőségi bizonyítvány beszerzése jár nagyon sok esetben nem csekély fáradsággal és útiköltséggel. A kormány — úgy látszik — tudatában van annak, hogy éppen ez a két okirat: az erkölcsi és illetőségi bizonyítvány, gyakorta nagy bajjal jár a félre nézve, és hogy a névmagyarosítások fokozódásának útjából a lehetőség szerint elhárítsa az akadályokat: Sélley S. belügymin. tanácsos ugyanis úgy végeztet, hogy a névmagyarosítási kérvényekhez ezentúl nem kell okvetlenül erkölcsi és illetőségi bizonyítványt csatolni, hanem elegendő, ha az a hatóság, melynek útján a kérvényező fölterjeszti folyamodását a miniszterhez, megállapítja, hogy azok az adatok, melyeket a kérvényező erkölcsi előélete és illetősége dolgában előad, megfelelnek a valóságnak.

* **Egy kitiltott szélhámos csalónő.** Az eperjesi rendőrség egy özv. *Vojtek Fánosné* néven ismert ki-

szolgálónőt, ki mindentelje hazug címekben állandó szipolyozója volt a könyörületes mellékutcai lakásoknak, majd árúkat csalt ki úrinők nevére, mintha azok küldték volna, lopott stb. . . , végre egy újabb lopás alkalmából egyéb büntetéseken kívül Kiszzebenbe eltoloncolt s a sokszor becsapott emberek nagy örömeire egyszersmindenkorra kitiltott.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1903 október 1-től.

Orló—Eperjes—Budapest:		Mden n.	
Orló . . . ind.	Csak hftó és pént. 845 de	100 du	745 e
Héthárs . . .	515 r	930 ,,	147 ,,
Kiszzeben . . .	538 ,,	955 ,,	207 ,,
Eperjes megálló . . .	610 ,,	1025 ,,	245 ,,
Eperjes . . . érk.	614 ,,	1030 ,,	250 ,,
Eperjes . . . ind.	624 r	1038 de	300 du
Abos . . . érk.	651 ,,	1106 ,,	326 ,,
Abos . . . ind.	656 ,,	1108 ,,	328 ,,
Kassa . . . érk.	720 ,,	1135 du	350 ,,
Kassa . . . ind.	755 de	1225 ,,	405 ,,
Budapest érk.	130 du	850 e	955 e
		635 r	815 r

Felelős szerkesztő: Dr. Mikler Károly. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

Menyasszonyi selyem méterjét 60 kr.-tól 11 ffrt 35 kr.-ig minden színben. Bérmentve és vámentesen házhoz szállítatik. Nagy mintaválasztékot azonnal küld **HENNEBERG** selyemgyáros, Zürich.

NYILTTÉR.
MERCUR váltóüzleti részvénytársaság
 BUDAPEST, V., Fűrdő-utca 3. sz.
 vesz és elad
 vidéki takarékpénztár- és bankrésvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapir- és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.
 Bank- és tőzsdégyekben szakosított felvilágosítással ingyen szolgál.
BANKOSZTÁLY. SORSJEGYSZTÁLY. VÁLTÓÜZLET.
 A m. kir. szab. osztálysorsjáték főeljárásítóhelye.
 Sorsjegyek csak a havi részletfizetésre, előnyös sorsjegygyűjtésnek.
 Sorsjegyzetbiztosítás: legolcsóbb díjazás kiváratára bérmentve.
 Rövid levélcím: **MERCUR, Budapest, FŰRDŐ-UTCA.**
 Részvénytőke 1.000.000 korona.

Sétatéri 2. számú,
 régi Kovaliczky-féle házban
 kiadó
4 szobás lakás
 hozzátartozó mellékhelyiségekkel
 1904. május hó 1-jével.
 Bővebb felvilágosítás a házban.

Köhögésben szenvedők

próbálják a köhögést csillapító és finom ízű **KAISER-féle MELLICZUKORKÁT.**

2740 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány tanúskodik, hogy biztos siker érhető el köhögésnél, rekedtségnél, hurutnál és elnyalásodásnál. — E helyett ajánlott visszautasítandó!
 Egy csomag **20 és 40 fillér.** — Kapható: **WIELAND ES SCHROEPFER** cukrászdájában EPERJESÉN.

Egy konzervatoriumilag képzett **czimbalmos** tanítást vállal.

Czím a kiadóhivatalban.

Meghívó.
 Az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli Részvénytársaság t. cz. részvényesei a f. évi február hó 10-ikén d. u. 3 órakor Eperjesen, a városháza tanácstermében megtartandó **Rendes közgyűlésére** ezennel tisztelettel meghívotnak.

- Tanácskozási tárgyak:**
1. Közgyűlési jegyző és két jegyzőkönyvhitelítő választása.
 2. Az igazgatóság jelentése a múlt évi üzlet eredményéről s a mérleg előterjesztése.
 3. A felügyelő-bizottság jelentése.
 4. Határozat a kimutatott tiszta nyereség felhasználása iránt.
 5. Alapszabályaink 12. §-a értelmében esetleg beadott indítványok tárgyalása.
 6. Egy igazgatósági tag választása.
 7. Egy felügyelő-bizottsági póttag választása.
- Eperjesen, 1904. évi január hó 20-ikán. **Dr. Schmidt Gyula s. k.,** elnök.

Alapított 1869.

KÓSCH ÁRPÁD

Korszerűen s dúsán felszerelt * * * Legválasztékosabban beron

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESÉN.

Árjegyzékek, számlák, czégekártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézkedések, czimké, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással. . . .

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítás, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és gyors kiállítása. Különlegesség könyvnyomdai színyomásban!

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Pénzüntézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, üzleti könyvek (színes vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

műsorok, étlapok, tánczrendek, színlapok s egyesületek részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

Bármely hírlapra előfizetések közvetítése.

Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntöde.

Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával.

9104—1903. kgy. sz.

Hirdetmény.

Eperjes sz. kir. város tanácsa részéről köz-
hírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező
vám- és helypénzszedési jog 1904. április 1-jétől további 3 évre
árverés útján *bérbeadatik*; az árverésnek a
városháza tanácstermében leendő megtartá-
sára határidőül **1904. évi február hó**
9-ikének délelőtti 10 órája kitűzetik s ehhez
árverelni szándékozók azzal hivatnak meg,
hogy a felajánlott bérösszeg 10%-ával ellátott
írásbeli ajánlatok a város polgármesterénél a
szóbeli árverés megkezdéséig átnyújtandók, a
szóbelileg árverelők tartoznak a jelenlegi bér-
összegnek 10%-át, vagyis 3280 kor. bánat-
pénzt letenni; az árverési feltételek a város
főjegyzőjénél betekintheők.

Eperjes, 1904. január 18.

Magyar József,
főjegyző.Podhorányi Bálint,
polgármester.

345—1903. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi,
hogy az eperjesi kir. törvényszék 1903. évi 704/v. sz. végzése
folytán dr. Müller Bertalan ügyvéd által képviselt Kreszcankó
József felperes részére *Deckert Kilián* alperes ellen 1165 kor.
50 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehaj-
tás folytán alperestől lefoglalt és 3394 koronára becsült
ingóságokra az eperjesi kir. járásbíróság 1903. V. 50/8. számú
végzésével az árverés elrendeltétvén, annak a korábbi vagy
felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok törvé-
nyes zálogjogot nyertek volna, alperes boltjában s boltja előtt
Eperjesen leendő megtartása határidejűl **1904. évi január**
hó 27-ik napjának d. e. 9 órája kitűzetik, a mikor a
bíróilag lefoglalt bútorkor, halottaskocsi s egyéb ingóságok
a legtöbbet ígérőnek készpénzítés mellett szükség esetén
becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok
vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítet-
hez jogot tartanak, hogy a mennyiben részükre a foglalás ko-
rábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyv-
ből ki nem tűnik: elsőbbségi bejelentéseiket az árverés meg-
kezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelen-
teni el ne mulasztják, mert különben csak a vételár fölös-
legére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján
történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Eperjesen, 1904. évi január hó 10-ikén.

Spányi Kálmán,
kir. bírósági végrehajtó.

Alsó-körút 9. sz. a. egy régi

≡ ingaóra, ≡

több bútor (szekrények, asz-
talok, ágy) olcsón eladó.

Ugyanott

1 egyszobás lakás

mellékhelyiségekkel kiadó.

Új cselédszerző-intézet.

A n. érd. közönségnek becses tudomására
hozom, miszerint Eperjesen, **Fő-utca**
29. sz. a. egy

Cselédszerző-intézetet

nyitottam és rajta leszek, a n. érd. közönség
ebbéli igényeit teljes lelkiismerettel kielégíteni.

Kaphatók lesznek: *szakácsnők, szobalányok,*
inasok, kertészek és dajkák stb.

A n. érd. közönség becses pártfogását kéri,
tisztelettel

özv. Degner Fülöpné.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszer, a mely már több
mint 34 év óta megbízható bedörzsölési al-
kalmaztatik köszvénynek, csúznál és meghüleseknek.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
lásokor óvatosak legyünk és csakis
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” csejegygyéssel
fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerésznél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Delice

Minden hirdetés felesleges,
a dohányzó egyszer veszi
és többé mást nem szíhat

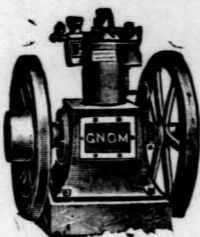
legjobb, valódi francia
szivarkapapír és szivarkahüvely.

Gyári raktár:

Zahler Mór nál Eperjesen.

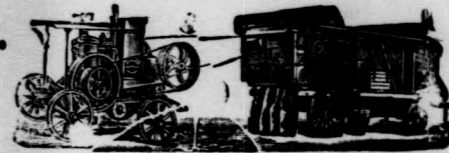
Az 1902. évi pozsonyi kiállításon is, kiválóan jó gyártmányért, 2 oklevéllel kitüntetve.

„GNOM“ benzin-motor

Stáldán álló motor,
3000-nél több üzemben.

és „GNOM“ szivó-gázmotor.

Okleveles gépész felesleges.
Óra- és lóerőnként ca 3 fillér.
Könnyen kezelhető.
Villanyos gyújtással.
Olcsóbb a gőzgépnél.

„GNOM“ motor-mozgony.

Magyar levelezés.

Oberurseli motorgyár részv.-társ. OBERURSEL a majnai Fankfurt mellett.

Iroda és raktár az osztr.-magyar monarchia részére: BÉCS, VII., Lindengasse 33.

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkódás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadozoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17

Kapható:

Eperjesen: Korn Vilmos, Molitorisz István és Barts Emil gyógyszerertárakban.

Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógyszerertárakban.

Egger mellpasztillája
csakhamar meggyógyított

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCZIA COGNACGYÁR. PROMONTOR.
Mindenütt kapható.

Védjegynövevény: RUDA ÉS BLOCHMANN Budapest—Ung.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!